

**ҚАЗАҚСТАННЫҢ КҮРІШ ШАРУАШЫЛЫҒЫ:
ІШКІ РЕЗЕРВТЕР ЖӘНЕ БӘСЕКЕГЕ ҚАБІЛЕТТІЛІК**

RICE GROWING IN KAZAKHSTAN: INTERNAL RESERVES AND COMPETITIVENESS

**РИСОВОДСТВО КАЗАХСТАНА: ВНУТРЕННИЕ РЕЗЕРВЫ И
КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТЬ**

А.Ж. БҰХАРБАЕВА^{*1}

Ph.D докторы

Г.Ү. ӘКІМБЕКОВА²

э.ғ.д., профессор

Г.Е. КЕРІМБЕК³

э.ғ.к., қауымдастырылған профессор

¹Қорқыт Ата атындағы Қызылорда университеті, Қызылорда, Қазақстан
²Қазақ аграрлық-өнеркәсіптік кешенінің экономикасы және ауылдық аумақтарды
дамыту ғылыми-зерттеу институты, Алматы, Қазақстан

³ Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті, Алматы, Қазақстан
**автордың электрондық поштасы: nurai0510@mail.ru*

A.ZH. BUKHARBAEVA^{*1}

Ph.D.

G.U. AKIMBEKOVA²

Dr.E.Sc., Professor

G. KERIMBEK³

C.E.Sc., Associate Professor

¹Korkyt Ata Kyzylorda University, Kyzylorda, Kazakhstan
²Kazakh Research Institute of Economy of Agro-Industrial Complex and Rural Development,
Almaty, Kazakhstan

³Al-Farabi Kazakh National University, Almaty, Kazakhstan
**corresponding author e-mail: nurai0510@mail.ru*

А.Ж. БҰХАРБАЕВА^{*1}

доктор Ph.D

Г.Ү. АКИМБЕКОВА²

д.э.н., профессор

Г.Е. КЕРИМБЕК³

к.э.н., ассоциированный профессор

¹Кызылординский университет им. Коркыт Ата, Кызылорда, Казахстан
²Казахский научно-исследовательский институт экономики агропромышленного ком-
плекса и развития сельских территорий, Алматы, Казахстан
³Казахский национальный университет им. Аль-Фараби, Алматы, Казахстан
**электронная почта автора: nurai0510@mail.ru*

Аңдатпа. **Мақсаты** – Қазақстан Республикасы Қызылорда облысының ауыл шаруашылығы кәсіпорындарының қазіргі жай-күйі мен даму үрдістерін және олардың экономикалық әлеуетін, күріш шаруашылығы өнімдерін өндірудің инновациялық даму және рентабельділігін арттыру бағыттарын айқындау. **Әдістері** – жүйелік тәсіл, салыстыру, жүйелеу, деректерді жалпылау. **Нәтижелері** – күріш нан мен мяса кейін қазақстандықтардың мәзірінде үшінші орында. Күріш шаруашылығы елдің азық-түлік қауіпсіздігін қамтамасыз етудің маңызды құрамдас бөлігі болып табылады, үлкен экспорттық мүмкіндіктерге ие болады. Осы дақылды өсіру көлемін қысқартатын, экспортты шектейтін, өнімдердің сапасын арттыруға және оларды өткізу нарығын кеңейтуге ықпал етпейтін саланың проблемалары көрсетілген: материалдық-техникалық жарақтандырудың төмен деңгейі; кластерлік шаруашылықтарды құру; жоғары өнімді аудандастырылған сорттардың болмауы; қайта өңдеу, сақтау, тасымалдау процесінде агроөнеркәсіптік кешен субъектілері

◆◆◆◆◆ арасындағы интеграция. *Қортындылар* – жүргізілген зерттеу авторларға ауыспалы егісті кеңейтуге және жоғары өнімді түрлерді пайдалануға басымдық беруге мүмкіндік берді; бюджеттен тыс және бюджеттік көздерден инвестициялық қорларды қалыптастыру; қолайлы бағамен қажетті техникамен қамтамасыз ету құралы ретінде лизинг тетігін қолдану; агротехникалық іс-шаралар жүйесін дамыту, бұл ретте олардың пайдалы әсер ету коэффициентін арттыру мақсатында шаруашылықаралық және шаруашылықішілік магистральдық арналардың, дренаждық жүйелердің жай-күйін жақсарту ұсынылған. Ет өнімдерінің ассортиментінің ұлғаюы ұйымдастырушылық-өндірістік, табиғи-климаттық және әлеуметтік-экономикалық факторлардың өзара әрекеттесуінің нәтижесі болып табылады. Күріш суару жүйелерін реконструкциялауда, тұқым шаруашылығын субсидиялауда, механикаландыру құралдарын жаңартуда, тыңайтқыштарды сатып алуда ауыл шаруашылығы тауар өндірушілерінің мемлекеттік қолдауынсыз мүмкін болмайтын ресурс үнемдеуші және инновациялық технологияларды енгізудің ерекше рөлі атап өтіледі. Субсидиялар мөлшерін арттыру қажеттілігі егіс және егін жинау жұмыстарын жүргізу үшін жанар-жағармай материалдары мен басқа да тауарлық-материалдық құндылықтарға бағаның күрт өсуімен байланысты.

Abstract. *The goal* is to determine the current state and development trends of agricultural enterprises in the Kyzylorda region of the Republic of Kazakhstan and their economic potential, directions for innovative development and increasing profitability of rice production. *Methods* – systematic approach, comparisons, systematization, generalization of data. *Results* – rice takes the third place in the menu of Kazakhstanis after bread and meat. Rice growing is an important component of ensuring the country's food security and has great export opportunities. The problems of the industry are shown, which reduce the volume of cultivation of this crop, limit exports, and do not contribute to improving the quality of products and expanding their market: low level of material and technical equipment; creation of cluster farms; lack of high-yielding zoned varieties; integration between the subjects of agro-industrial complex in the process of processing, storage, transportation. *Conclusions* – the study allowed the authors to prioritize the expansion of crop rotation and the use of highly productive species; formation of investment funds from non-budgetary and budgetary sources; the use of the leasing mechanism as a means of providing the necessary equipment at competitive prices; development of a system of agrotechnical measures, while it is recommended to improve the condition of inter-farm and on-farm main canals, drainage systems, in order to increase their efficiency. The increase in the range of rice products is the result of the interaction of organizational-production, natural-climatic and socio-economic factors. The special role of the introduction of resource-saving and innovative technologies is emphasized, which is impossible without public support for agricultural producers in reconstruction of rice irrigation systems, subsidizing seed production, updating mechanization, and buying fertilizers. The need to increase the size of subsidies is associated with a sharp increase in prices for fuels and lubricants and other inventory items for sowing and harvesting.

Аннотация. *Цель* – определение современного состояния и тенденций развития сельскохозяйственных предприятий Кызылординской области Республики Казахстан и их экономического потенциала, направлений инновационного развития и повышения рентабельности производства рисоводческой продукции. *Методы* – системный подход, сравнения, систематизации, обобщения данных. *Результаты* – рис занимает третье место в меню казахстанцев после хлеба и мяса. Рисоводство является важной составляющей обеспечения продовольственной безопасности страны, обладает большими экспортными возможностями. Показаны проблемы отрасли, сокращающие объемы выращивания этой культуры, ограничивающие экспорт, не способствующие повышению качества продуктов и расширению рынка их сбыта: низкий уровень материально-технической оснащенности; создания кластерных хозяйств; отсутствие высокоурожайных районированных сортов; интеграции между субъектами агропромышленного комплекса в процессе переработки, хранения, транспортировки. *Выводы* – проведенное исследование позволило авторам выделить в качестве приоритетных расширение севооборота и использование высокопродуктивных видов; формирование инвестиционных фондов из внебюджетных и бюджетных источников; применение механизма лизинга как средства обеспечения необходимой техникой по выгодным ценам; развитие системы агротехнических мероприятий, при этом рекомендуют улучшить состояние межхозяйственных и внутрихозяйственных магистральных каналов, дренажных систем, с целью повышения их коэффициента полезного действия. Увеличение ассортимента рисопродуктов является результатом взаимодействия организационно-производственных, природно-климатических и социально-экономических факторов. Подчеркивается особая роль внедрения ресурсосберегающих и инновационных технологий, которое невозможно без господдержки сельскохозяйственных товаропроизводителей в реконструкции рисовых оросительных систем, субсидировании семеноводства, обновлении

өңіріне арналған жолдауға сәйкес ауыл шаруашылық өндірісін дамыту үшін мақсатты жұмыс жүргізілуде [9]. Облыс көптеген ондаған жылдар бойы негізінен күріш мәдениетін және басқа да ауыл шаруашылығы өнімдерін өндіруге маманданған.

Жоспарланған экономика кезеңінде күріш өсіру ауыл шаруашылық өндірісіне жүйелі және кешенді жағдай жасалды, бұл күрішті ғана емес, сондай-ақ бақша өнімдерін өсіру, көкөніс және басқа да өсімдік шаруашылығы мен мал шаруашылығы өнімдерін дамыту үшін қолайлы жағдай жасады. Дегенмен де, күріш өндірісінің тиімділігінің өсуін бәсеңдететін, өнім сапасын арттыруға және оны өткізу нарығын кеңейтуге ықпал етпейтін көптеген мәселелер бар.

Әлемдік нарықтағы күрішке сұраныстың артуы және ұсыныстың бір мезгілде төмендеуі осы өнімге бағаның өсуіне сөзсіз себеп болады. Бұл жағдайда әрбір ел халықтың тек өзінің ішкі ресурстарына сүйене отырып, күрішке деген қажеттілігін қанағаттандыру проблемасын шешуге мәжбүр. Сондықтан көптеген елдер, соның ішінде біздің Кеден одағы жөніндегі әріптесіміз Ресей мемлекеттік деңгейде күріш нарығының импортқа тәуелділігін төмендету бойынша шаралар қабылдайды [10]. Сондықтан азық-түлік қауіпсіздігін қамтамасыз ету үшін Қазақстанда күріш шаруашылығын дамыту маңызды стратегиялық міндет болып табылады.

Күріш шаруашылығын дамытудың бірден бір көзі, оның экономикалық тиімділігін бағалау негізінде нақты жүйелі түрде шешімдер қабылдау болып табылады. Күріш өндірісінің экономикалық тиімділігі оған әсер етуші факторлар мен көрсеткіштер арқылы көрініс табады [11]. Күріш өндірісінің тиімділігін арттырудың бірден бір көзі, негізгі өндіріске қоса қосалқы өндірісті дамытуды жолға қою.

Қазіргі даму нарығының аясында күріш және оны қайта өңдеу өнеркәсібін дамыту жолдарын зерттеу қажет деп ойлаймын, мәселен:

- тамақ өнеркәсібін (күріш ұны, крахмал, күріш майы және т.б.);
- алкоголь өнеркәсібі;
- күріш қауыздарын құрылыс материалдарына пайдалану.

Біздің пікірімізше күріш өнімінің қалдықтарын тиімді қосалқы өнеркәсіптерде пайдалану, өз кезегінде күріш шаруашылықтарының рентабельділік деңгейін көтеруге септігін тигізеді.

Жалпы күріш өндірісінің тиімділігі бір-

неше әсер етуші факторлы көрсеткіштермен көрініс табады [12]. Жоғарыда атап өткеніміздей, еліміздің ең ірі күріш шаруашылықтары Қызылорда облысында қарқын алады. Соңғы жылдары жалпы күріш өндірісінің өнімділігі едәуір төмендеуде. Негізінен күріш өнімі үлкен көлемде суаруды талап ететін өнім түрі болғандықтан, сәйкесінше шығындар көлемі де ұлғаяды, жердің құнарлығы да төмендейтіні анық.

Сондықтан Қызылорда облысының ауыл шаруашылық мамандары күріш өнімінің егістік көлемін қысқартып, есесіне жерді өңдеу жұмыстарына көңіл бөле отырып, өнімділік деңгейін арттыруды көздеп отыр. Дегенімен бұл оң нәтиже бермеуде, себебі шаруалар Ресейлік арзан тұқымдарды пайдалануда, ол облысымыздың табиғи климаттық жағдайына сәйкес келмеуі нәтижесінде өнімділік деңгейі төмен болып отыр. Осы орайда Ы.Жахаев атындағы Қазақ күріш шаруашылығы ғылыми-зерттеу институтының ғалымдары түрлі эксперименттер жүргізуде.

Қарауылтөбе ауылдық округіндегі сынақ алаңы бар. Олар «Ай Керім» және «Сыр сұлуы» күрішінің сұрыптарын өндіріске ұсынды. Мамандар олардың сапасын жоғары бағалайды. Сонымен қатар олар бәсекеге қабілетті деп санайды. Сонымен қатар алдағы уақытта агроөнеркәсіптік кешенді дамыту мақсатында, күріш кластерін дамыту бойынша бір қатар жұмыстар жоспарлануда.

Қызылорда облысында шаруа және фермер қожалықтары, сондай-ақ үй шаруашылықтары қаржылық, материалдық және басқа да ресурстардың жетіспеуіне байланысты өз күшімен күріш өсіре алмайды. Алайда, күріш шаруашылығы ерекшеліктерінің талаптарын ескерместен субсидиялар бөлу қажетті технологиялық және өзге де талаптарды сақтамайтын шағын шаруашылықтарының күріш егіп өсіруіне әкеледі [13]. Бұл күріш сапасының нашарлауына, өзіндік құнының өсуіне және барлық агротехникалық жұмыстар кешенінің сақталмауына әкеп соқтырады.

Сонымен қатар, жыл сайын 1 000 га астам күріш егісі бар шаруашылық және фермерлік қожалықтары ауыл шаруашылығы техникасының жетіспеуінен өсірілген күрішті уақытылы тасып ала алмайды. Сонымен қатар күріш егісі 3 000 га астам жерге шоғырланған ірі шаруашылықтар жақсы материалдық-техникалық базасы бар өндірістік міндеттерді табысты шешеді. Сонымен қатар, ірі күріш шаруашылықтарының үлкен мүмкіндіктері бюджет,

қаржы-несие мекемелері мен лизингтік компаниялар алдындағы міндеттемелерді уақытында орындауға мүмкіндік береді.

Ауыспалы егістің болмауы, ресурстық әлеуетке қажеттілікті қамтамасыз етпестен облыста күріш егістігінің жыл сайын ұлғаюуы ауыл шаруашылығы өнімін өндірушілердің масылдануына, өңірдің стратегиялық мақсаттарын ескерместен мемлекет тарапынан субсидиялар төлеуге әкеп соғады [14].

Күрішті дер кезінде жинамау чектердегі күріш дәндерінің түсіп қалуына және күріштің шығуының төмендеуіне әкелетінін және тұрғындардың жеке малынан күріштің жойылуын атап өткен жөн.

Сондықтан әрбір ауданда кооперация және интеграция қағидаларын нақты пайдалану негізінде қарамағында 6-10 мың га дейін және одан да көп жері бар ірі күріш компанияларын құру қажет [15].

Көптеген арнайы техникалық операцияларды және селекция мен тұқым шаруашылығын сақтау, күріш ауыспалы егіс құрылымында сәйкесінше күрішті өсірудің агротехникалық орындауды талап ететін күріш шаруашылығында өндірістік шығынның басым бөлігі негізгі дақыл күрішке жұмсалады. Ауыспалы егіс талаптарын сақтамау күріштің шығымдылығы мен күріш жоңышқа дақылдары ауыспалы егісінің төмендеуіне алып келеді. Бұл өз кезегінде өндіріс шығындарын қысқартуды және өндірілген өнімнің бәсекеге қабілеттілігін арттыруды талап етеді.

Сонымен қатар, облыстың ірі күріш өсіру агроөнеркәсібі тәжірибесі көрсеткендей, күріш өсіру қазіргі кездегі өндірістік және ресурстық әлеуетті, материалдық, еңбек және қаржы ресурстары неғұрлым жоғары, әрі тиімді және ұтымды пайдалана алатын шаруашылықтардың ірі ұйымдастырушылық-құқықтық формаларына айналысқан тиімдірек.

Қорытынды

1. Біздің пікіріміз бойынша, күтілетін нәтижелер бойынша келесідей ұсыныстар беруге болады: жаңа, оның ішінде ерте пісетін күріш сорттарын енгізу; күріш шикізатының өнімділігін 55 ц/га дейін және оның жалпы жиналымын 2023 жылы 495 мың тоннаға дейін ұлғайту; су ресурстарын ұтымды пайдалану, күріштің үлесін 50%-ға дейін жеткізе отырып, күріштің ауыспалы егістерінің құрылымын жақсарту; аймақтардың экологиялық жай-күйін сақтау; АӨК аралас кіші салаларын дамыту үшін оң мультипликативті әсерге қол жеткізу (машина жасау, ауыл шаруашылығы техникасына қызмет көрсету және жөндеу), мал

шаруашылығы, күріш жармасынан жаңа өнім түрлері.

2. Экономикалық әлеуетті аграрлық саясаттың қандай да бір түрін жүргізуді айқындайтын нарықтық экономиканың елде жұмыс істейтін түрімен, сондай-ақ шаруашылықтың қандай да бір ұйымдық-құқықтық нысанына байланысты туындайтын агроқұрылымда қабылданған өндірістік қатынастармен өзара байланыста қарастыру қажет.

3. Еуразиялық экономикалық интеграция жағдайында ауыл шаруашылығы өндірісін тиімді ұйымдастыру жүйесі, яғни:

– жер және су ресурстарын тиімді пайдалану іс-шараларын жүргізу;

– шаруашылықтарда өндірісті оңтайлы ұйымдастыру, күріш шаруашылықтарында кластерлі өндірісті жүйелі түрде қолдануды жолға қою.

4. Шаруашылықтардағы агротехникалық іс-шаралар жүйесін әзірлеу, бұл ретте шаруашылықаралық және шаруашылықішілік магистральды каналдардың, дренаждық жүйелердің жай-күйін, олардың пайдалы әсер ету коэффициентін арттыру мақсатында жақсартуды ұсынамыз.

Әдебиеттер тізімі

[1] Ванюшина, О.И. Система критериев и показателей эффективности развития рисоводства / О.И. Ванюшина, Н.В. Барсукова // Теория и практика современной аграрной науки. – 2021. - С. 1080-1084.

[2] Umirzakov, S.Y. The problems and prospects of development of a grain complex in the Republic of Kazakhstan / S.Y. Umirzakov, A.Zh. Nauryzbayev, A.Z. Bukharbayeva // Reports of the national academy of sciences of the Republic of Kazakhstan.–2018.–Vol.2.–P. 144-152.

[3] Umirzakov, S.Y. Assessment of the supply chain management and problems of agricultural production development and marketing in Kazakhstan / S.Y. Umirzakov, A.Zh. Nauryzbayev, A.Z. Bukharbayeva, D.A. Bekesheva & A.K. Oralbayeva // International Journal of Supply Chain Management.- 2019.-N. 8 (3).- P. 256-265.

[4] Владимиров, С.А. Опыт планирования и реализации инновационного проекта эффективного рисоводства / С.А. Владимиров, И.А. Приходько // Международный сельскохозяйственный журнал.– 2019.– № 6.– С. 75-79.

[5] Удадых, О.А. Методика оценки экономического потенциала предприятий АПК на основе кластерного подхода / О.А. Удадых // Промышленность и сельское хозяйство. - 2019. - № 9(14). -С. 39–43.

[6] Berdibaev, N.M., Bitemirov, K.T., Tepina, S.V., Smagulova, A.S., Nakipov, B.I., Moldaliev, M.S., & Zayed, N.M. (2021). Protection

Of Honor, Dignity And Business Reputation In The System Of Modern Civil Law. *Journal of Legal, Ethical and Regulatory Issues*, 24(4), 1-9.

[7] Байдаков, А.Н. Территориальный социально-экономический потенциал развития АПК / А.Н. Байдаков, О.С. Звягинцева // АПК: Экономика, управление.-2021.-№12.-С.94-103.

[8] Клычова, Г.С. Формирование корпоративного механизма управления социально-экономическим развитием предприятий аграрного сектора экономики / Г.С. Клычова, А.Р. Закирова, А.Р. Валиев.- Москва: Казанский государственный аграрный университет, 2021. - 171 с.

[9] «Қуатты аймақ - күшті мемлекет» қағидасына, сондай-ақ Қызылорда облысының өңіріне арналған жолдау [Электрондық ресурс].- 2019.- URL: www.government.kz (қаралған күні: 14.12.22).

[10] Наурызбаев, А.Ж. Механизмы региональной инновационной политики в сфере аграрного производства Казахстана / А.Ж. Наурызбаев // Молодой ученый. - 2015. - №5(85). - С. 297-301.

[11] Бұхарбаева, А.Ж. Еуразиялық экономикалық интеграция жағдайында ауыл шаруашылығы өнімдері нарығының дамуы / А.Ж. Бұхарбаева // Статистика, учет и аудит. – 2019. – №2. – Б. 115-118.

[12] Ақпантаева, Л.С. Современное состояние развития рисоводства в Республике Казахстан // Сборник студенческих научных работ. – 2020. – С. 317-319.

[13] Бұхарбаева А.Ж. Рисоводство Кызылординской области Республики Казахстан: сложившиеся тенденции и новые возможности / А.Ж. Бұхарбаева, Л.Т. Алшембаева, Г.Н. Бисембаева //Проблемы агрорынка. – 2022. – №3. – С. 127-135.

[14] Гаркуша С.В. Вклад российских ученых в развитие рисоводства Казахстана / С.В. Гаркуша, Г.Л. Зеленский // Селекция, семеноводство, технология возделывания и переработка сельскохозяйственных культур. – 2021. – С. 142-148.

[15] Смагулова Ж.Б. Анализ рынка риса в Казахстане и Кызылординской области / Ж.Б. Смагулова, А.С. Шайнуров //Innovation Management and Technology in the Era of Globalization. – 2018. – С. 206-212.

References

[1] Vanjushina, O.I., Barsukova, N.V. (2021). Sistema kriteriev i pokazatelej jeffektivnosti razvitija risovodstva [System of Criteria and Indicators of Rice Development Efficiency]. *Teorija i praktika sovremennoj agrarnoj nauki - Theory and practice of modern agricultural science*, 1080-1084 [in Russian].

[2] Umirzakov, S.Y., Naurzybayev, A.Z., Bukharbayeva, A.Z. (2018). The problems and prospects of development of a grain complex in

the Republic of Kazakhstan. *Reports of the national academy of sciences of the Republic of Kazakhstan*, 2, 144-152.

[3] Umirzakov, S.Y., Naurzybayev, A.Z., Bukharbayeva, A.Z., Bekesheva, D.A., & Oralbayeva, A.K. (2019). Assessment of the supply chain management and problems of agricultural production development and marketing in Kazakhstan. *International Journal of Supply Chain Management*, 8(3), 256-265.

[4] Vladimirov, S.A., Prikhodko, I.A. (2019). Opyt planirovaniya i realizacii innovacionnogo proekta jeffektivnogo risovodstva [Experience in planning and implementing an innovative project for efficient rice farming]. *Mezhdunarodnyj sel'skhozajstvennyj zhurnal - International Agricultural Journal*, 6, 75-79 [in Russian].

[5] Udalyh, O.A. (2019). Metodika ocenki jekonomicheskogo potenciala predpriyatij APK na osnove klasternogo podhoda [Methodology for assessing the economic potential of agribusiness enterprises based on the cluster approach]. *Promyshlennost' i sel'skoe hozjajstvo - Industry and agriculture*, 9 (14), 39–43 [in Russian].

[6] Berdibaev, N.M., Bitemirov, K.T., Tlepina, S.V., Smagulova, A.S., Nakipov, B.I., Moldaliev, M.S., & Zayed, N.M. (2021). Protection of Honor, Dignity and Business Reputation in the System of Modern Civil Law. *Journal of Legal, Ethical and Regulatory Issues*, 24 (4), 1-9.

[7] Bajdakov, A.N. (2021). Territorial'nyj social'no-ekonomicheskij potencial razvitiya APK [Territorial socio-economic potential of agro-industrial complex development]. *APK: Ekonomika, upravlenie - Agro-industrial complex: Economics, management*, 12, 94–103 [in Russian]. <https://doi.org.10.33305/2112-94>.

[8] Klychova, G.S. (2021). *Formirovanie korporativnogo mekhanizma upravleniya social'no-ekonomicheskim razvitiem predpriyatij agrarnogo sektora ekonomiki* [Formation of a corporate mechanism for managing the socio-economic development of enterprises in the agricultural sector of the economy]. Moskva: Kazanskij gosudarstvennyj agrarnyj universitet, 171 [in Russian].

[9] Quatty aimaq - küşti memleket» қағидасына, сондай-ақ Қызылорда облысының өңіріне арналған жолдау [Appeal to the principle "Strong region - strong state", as well as to the region of Kyzylorda region] (2019). Available at: www.government.kz (date of access: 14.12.22) [in Kazakh].

[10] Naurzybaev, A.Zh. (2015). Mekhanizmy regional'noj innovacionnoj politiki v sfere agrarnogo proizvodstva Kazahstana [Mechanisms of regional innovation policy in the field of agricultural production in Kazakhstan]. *Molodoj uchenyj - Young scientist*, 5(85), 297-301 [in Russian].

[11] Bukharbayeva, A.Zh. (2019). Eura-

zıalyq ekonomıkalyq integrasıa jaǵdaiynda auyl şaruasılyǵy ǵonımdarı naryǵınyń damuy [Development of the agricultural products market in the context of Eurasian Economic Integration]. *Statistika, uchet i audit - Statistics, accounting and auditing*, 2, 115-118 [in Kazakh].

[12] Akpantaeva, L.S. (2020). Sovremennoe sostoyanie razvitiya risovodstva v Respublike Kazahstan [The current state of development of rice farming in the Republic of Kazakhstan]. *Sbornik studencheskih nauchnyh rabot - Collection of student scientific papers*, 317-319 [in Russian].

[13] Buharbaeva, A.Zh., Alshembaeva, L.T., Bisembaeva, G.N. (2022) Risovodstvo Kyzylordinskoy oblasti Respubliki Kazahstan: slozhivshiesya tendencii i novye vozmozhnosti [Rice growing in the Kyzylorda region of the Republic of Kazakhstan: current trends and new opportunities]. *Problemy agrorynka - Problems*

of Agrimarket, 3, 127-135 [in Russian].

[14] Garkusha, S.V., Zelenskij G.L. (2021). Vklad rossijskih uchenyh v razvitie risovodstva Kazahstana [Contribution of Russian scientists to the development of rice farming in Kazakhstan]. *Celekciya, semenovodstvo, tekhnologiya vozdelevaniya i pererabotka sel'skohozyajstvennyh kul'tur - Breeding, seed production, technology of cultivation and processing of agricultural crops*, 142-148 [in Russian].

[15] Smagulova, Zh.B., Shajnurov, A.S. (2018). Analiz rynka rısa v Kazahstane i Kyzylordinskoy oblasti [Analysis of the rice market in Kazakhstan and the Kyzylorda region]. *Innovation Management and Technology in the Era of Globalization*, 206-212 [in Russian].

Авторлар туралы ақпарат:

Бухарбаева Ақмарал Жетібайқызы – негізгі автор; Ph.D докторы; аға оқытушы; Қорқыт Ата атындағы Қызылорда университеті; 120014 Әйтеке би көш., 29А, Қызылорда қ., Қазақстан; e-mail: nurai0510@mail.ru; <https://www.orcid.org/0000-0002-5849-8628>

Әкімбекова Ғалия Үйсімбековна; экономика ғылымдарының докторы, профессор; Қазақ аграрлық-өнеркәсіптік кешенінің экономикасы және ауылдық аумақтарды дамыту ғылыми-зерттеу институты; 050057 Сәтбаев көш., 30Б, Алматы қ., Қазақстан; e-mail: akimbekova_g@mail.ru; <https://www.orcid.org/0000-0003-1564-8953>

Керімбек Ғалымжан Есқараұлы; экономика ғылымдарының кандидаты, қауымдастырылған профессор, «Қаржы және есеп» кафедрасы; Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті; 050040 Әл-Фараби даңғ., 71, Алматы қ., Қазақстан; e-mail: kerimbek2009@mail.ru; <https://orcid.org/0000-0003-0563-8399>

Information about authors:

Bukharbayeva Akmaral Zhetibaykyzy – The main author; Ph.D; Senior Lecturer; Korkyt Ata Kyzylorda University; 120014 Aiteke bi str., 29A, Kyzylorda, Kazakhstan; e-mail: Nurai0510@mail.ru; <https://www.orcid.org/0000-0002-5849-8628>

Akimbekova Galiya Uisimbekovna; Doctor of Economic Sciences, Professor; Deputy Chairman of the Board; Kazakh Research Institute of Economy of Agro-Industrial Complex and Rural Development; 050057 Satpayev str., 30b, Almaty, Kazakhstan; e-mail: akimbekova_g@mail.ru; <https://orcid.org/0000-0003-1564-8953>

Kerimbek Galymzhan; Candidate of Economic Sciences, Associate Professor of the Department of Finance and Accounting; Al-Farabi Kazakh National University; 050040 Al-Farabi Ave., 71, Almaty, Kazakhstan; e-mail: kerimbek2009@mail.ru; <https://orcid.org/0000-0003-0563-8399>

Информация об авторах:

Бухарбаева Ақмарал Жетібайқызы – основной автор; доктор Ph.D; старший преподаватель; Кызылординский университет им. Коркыт Ата; 120014 ул. Әйтеке би, 29А, г.Кызылорда, Казахстан; e-mail: Nurai0510@mail.ru; <https://www.orcid.org/0000-0002-5849-8628>

Акімбекова Ғалия Үйсімбековна; доктор экономических наук, профессор; Казахский научно-исследовательский институт экономики АПК и развития сельских территорий, 050057 ул. Сатпаева, 30Б, г.Алматы, Казахстан; e-mail: akimbekova_g@mail.ru; <https://www.orcid.org/0000-0003-1564-8953>

Керімбек Ғалымжан Ескаевич; кандидат экономических наук, ассоциированный профессор; кафедра «Финансы и учет»; Казахский национальный университет им. Аль-Фараби; 050040 пр. Аль-Фараби, 71, г.Алматы, Казахстан; e-mail: kerimbek2009@mail.ru; <https://orcid.org/0000-0003-0563-8399>